

การศึกษาความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการจัดการเรียนรู้
แบบบูรณาการของนักเรียนโรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง

A STUDY OF UNDERSTANDING AND IMPLEMENTATION OF THE PHILOSOPHY OF
SUFFICIENCY ECONOMY BY INTEGRATIVE LEARNING APPROACH FOR
STUDENTS IN HUAI YOT SCHOOL, TRANG PROVINCE

สุทธิรัตน์ เสนิษฐ์*

นนุช สิงห์สา**

วิพาวลัย สีสุข***

บุษบา ชูคำ****

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความเข้าใจกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนโรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวน 347 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ซึ่งทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้แอลเอสดี และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีความเข้าใจและมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับความรู้ เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ปกครองต่างกันมีความเข้าใจและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัว และรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีความเข้าใจและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ความเข้าใจกับการประยุกต์ใช้ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = .094$)

* สุทธิรัตน์ เสนิษฐ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรังเขต 2

** นนุช สิงห์สา ครูชำนาญการ โรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรังเขต 2

*** วิพาวลัย สีสุข ครู โรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรังเขต 2

**** บุษบา ชูคำ ครู โรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรังเขต 2

ดังนั้นเพื่อให้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงควรมีการปรับแผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยยกระดับการขับเคลื่อนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ให้ชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังค่านิยมสู่วิถีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้กลยุทธ์ใจประสานใจ (ความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน) โดยโรงเรียนต้องเป็นศูนย์กลางประสานงาน ให้แต่ละฝ่ายเข้าใจในบทบาทของตนเอง ในการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังค่านิยมสู่วิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ

ความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การเรียนรู้แบบบูรณาการ

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the understanding and implementation of the Philosophy of Sufficiency Economy by integrative learning approach, (2) to compare the understanding and implementation of the Philosophy of Sufficiency Economy with personal information by integrative learning approach and (3) to study the correlation between the understanding and implementation of the Philosophy of Sufficiency Economy by integrative learning approach for students in Huai Yot School, Trang Province. The samples were 347 Mathayomsuksa 3 students in the academic year 2552. The research instruments used were questionnaires and tests . The data was analyzed by frequency, percentage, averaging, Standard Deviation , t-test , F-test (ANOVA), Pearson Correlation and Least Significant Deviation (LSD).

The result of this research found that the understanding and implementation of the Philosophy of Sufficiency Economy of students was at a high level. The students of different gender, student achievement and the level of parents' knowledge about the Philosophy of Sufficiency Economy had different understanding and implementation of the Philosophy of Sufficiency Economy. The statistical significance was at 0.05 level. The students who had different family status and parents' incomes had no difference in the understanding and implementation of the Philosophy of Sufficiency Economy. The statistical significance was also at 0.05 level . And there was no correlation between the understanding and implementation of the Philosophy of Sufficiency Economy. The statistical significant was at the same level.

Therefore, to correlate the understanding and implementation of the Philosophy of Sufficiency Economy for students to carry on in the same way, the school should develop the plan

to drive the Philosophy of Sufficiency Economy in accordance with Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 and drive it to become a Sufficiency Economy learning center.

Get the parents and participate stakeholders to focus on performance with good attitude for doing activities through their lifestyle with “The mind joining the mind” (Co-ordination between teachers, students, parents and stakeholders all working together). The school will have to be the center to ensure that they themselves understand the role about the Philosophy of Sufficiency Economy.

Keyword

Understanding and Implementation, Philosophy of Sufficiency Economy, Integrative Learning

บทนำ - ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

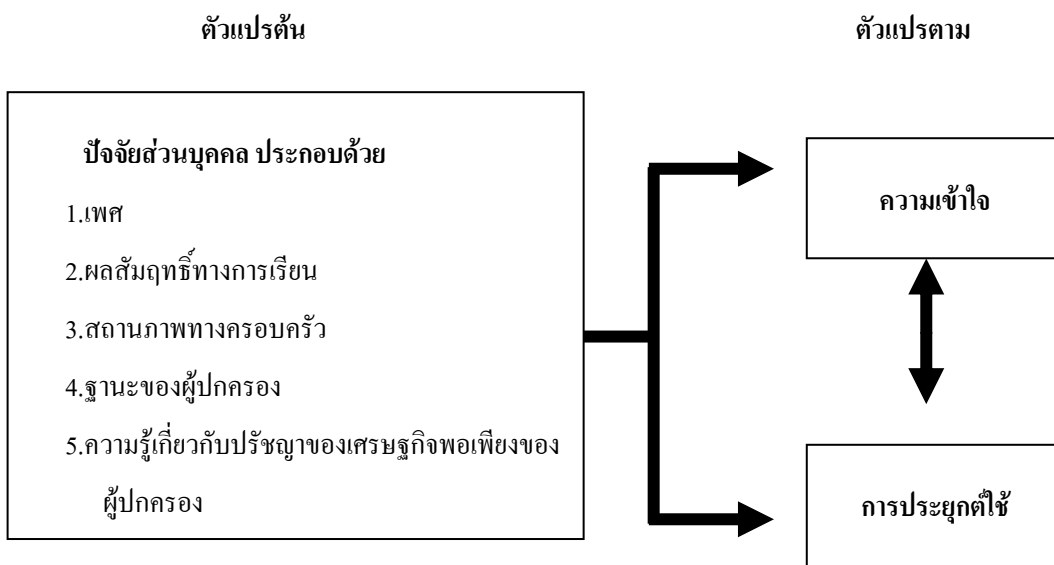
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต และวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะให้แก่พสกนิกรชาวไทยใช้เป็นแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งพาตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิตสำคัญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษา โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เกิดประโยชน์ มีความสุขและยั่งยืน (คณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา, 2552 :1 - 6) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดเป้าหมายในปีพ.ศ. 2550 ให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง โดยสถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ปีพ.ศ.2553 – 2554 ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างพัฒนาและขยายเครือข่าย โดยสถานศึกษาที่จะเป็นแบบอย่างได้จะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 :4-8)

เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สนองนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับปัญหาในด้านต่างๆของโลกในปัจจุบัน ในด้านสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ปัญหาสภาพสังคม การแตกแยกทางสังคม ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเบี่ยงเบนพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนห้วยยอดได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2548 - 2552 โดยมีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ จัดทำและดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน โดยกำหนดให้จัดการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 จนถึงปัจจุบัน ที่ผ่านมารองเรียนห้วยยอดยังไม่มีการตรวจสอบถึงระดับความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้ของนักเรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ทางโรงเรียนห้วยยอด จึงได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำผลที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ มาพัฒนา ปรับปรุง แนวทางการจัดการเรียนรู้ และจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กร ขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่ายและชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนโรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับ ปัจจัยส่วนบุคคล จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนโรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความเข้าใจกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนโรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพ : กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2552 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเทียบกับตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607) ขึ้นต่ำนจำนวน 335 คน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) ดังนี้

1. เลือกนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพราะเป็นระดับชั้นที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเวลา 3 ปี
2. สุ่มเลือกห้องเรียน 8 ห้องเรียน จาก 12 ห้องเรียน โดยวิธีการจับสลาก ได้ห้องเรียนที่ 3,5,7,8,9,10,11 และ 12 นักเรียนจำนวน 347 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติเชิงอ้างอิงที่ใช้เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test : ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้ LSD (Least Significant Deviation) และหาความสัมพันธ์ของความเข้าใจและการประยุกต์ใช้โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล แบบทดสอบวัดความเข้าใจ และแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.10) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับ 3.00 ขึ้นไป (ร้อยละ 76.40) อาศัยอยู่กับพ่อแม่ (ร้อยละ 81.00) รายได้ของผู้ปกครองอยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท (ร้อยละ 52.40) และผู้ปกครองมีความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ร้อยละ 88.50)

ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.30 รองลงมา คือ การรักษาสมดุลทางด้านวัฒนธรรม (ร้อยละ 93.9) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนห้วยยอดได้ใช้ หลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูมีวุฒิการศึกษาและความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ

มีความสามารถและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการพัฒนาผู้เรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานที่ 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 116 - 120) ที่กล่าวถึง คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกคนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัยพัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ตรงตามความต้องการทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญาความรู้และทักษะคุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นแบบอย่างที่ดีได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการและมีความสุขในการเรียนรู้ ครู ศึกษารัฐผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและสื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

ส่วนในข้อที่นักเรียนมีความเข้าใจน้อย คือ ความหมายของความมีเหตุผล ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 11.80 และสามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ว่า นักเรียนมีความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 15.02 จากแบบวัดความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 20 ข้อ มีนักเรียนตอบได้คะแนนสูงสุด 20 คะแนน และต่ำสุด 2 คะแนน

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมนักเรียนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.97) โดยข้อที่มีการประยุกต์ใช้มากที่สุด คือ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (\bar{X} = 4.45) อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม 2545 มาตรา 6 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ(2551: 192 – 194) ในช่วงชั้นที่ 3 ที่ว่า สามารถประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่าง ๆ และในมิติต่าง ๆ ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในชุมชนใกล้ตัว เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการพัฒนาชุมชน และสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด ส่วนงานวิจัยที่สอดคล้องกับการประยุกต์ใช้

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ งานวิจัยของพระมหาประทีป พรหมสิทธิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เชิงปรัชญา เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยศึกษาข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิการดำเนินชีวิต ในสังคมมี 2 ระดับ คือ ระดับสามัญชนทั่วไป และระดับบรรพชิต ผลการวิจัยพบว่า หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาจากภายในผู้ภายนอกที่มุ่งเอาชนะกิเลสที่มีอยู่ในจิตใจ คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง เน้นการมีปัญญารู้เท่าทันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็น การพัฒนาตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อมด้วยความสมดุล เมื่อศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ แล้วสามารถประยุกต์ใช้กับสังคมชุมชนอื่นได้ ไม่ใช่แต่สังคมเกษตรกรรมเท่านั้น

ข้อที่นักเรียนประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ ปฏิบัติตน ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือเสมอ $\bar{X} = 4.37$ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ส่วนข้อที่มีการประยุกต์ใช้น้อยที่สุด คือ การใช้บริการธนาคารโรงเรียน ($\bar{X} = 3.37$) อยู่ในระดับปานกลาง

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพทางครอบครัว รายได้ของผู้ปกครอง และความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ปกครอง ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

1. เพศ พบว่า นักเรียนเพศหญิงและเพศชาย มีความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิง มีความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าเพศชาย ซึ่งอาจไม่ สอดคล้องกับ นางลักษณะ ไหว้พรหม (2551:ออนไลน์15 กุมภาพันธ์ 2553) ที่กล่าวไว้ว่า เพศชายมักมี ความสามารถทางด้านการค้าขาย อดทนทางกลไก การกระทำที่ใช้ไหวพริบ และความรวดเร็ว ส่วนเพศหญิงมักมีความคล่องแคล่วในการใช้มือ งานที่ต้องใช้ฝีมือ รายละเอียด การใช้ภาษา ความสามารถทางภาษา และความจำ จึงไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงในระดับเซาว์ ปัญญาโดยทั่วไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยทางพฤติกรรมการตั้งใจเรียนของนักเรียนหญิง สอดคล้อง กับ พัฒน์สุจันง (2552:80-82)กล่าวถึงสถานภาพ(Status)ที่สังคมกำหนดให้ เช่น เพศ ศาสนา ฯลฯ เมื่อบุคคลมีสถานภาพต่างกัน พฤติกรรมย่อมแตกต่างกันไปด้วย

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ต่อความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ 3.00 ขึ้นไป มีความเข้าใจและ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่ากลุ่มอื่น สอดคล้องกับประจักษ์ นาหนองดม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริของ โรงเรียนแกนนำโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 423 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 12 คน ครูผู้สอน จำนวน 190 คน นักการศึกษา จำนวน 12 คน กรรมการโรงเรียน จำนวน 120 คน และนักเรียน จำนวน 89 คน ผล การศึกษาพบว่า ผลจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีผลระดับ “มาก” นักเรียนรู้จักพึ่งตนเอง ขยัน อดทน

สามัคคี มีการทำงานเป็นหมู่คณะ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้ และสอดคล้องกับเสาวลักษณ์ รอดผล (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ส31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา ปีการศึกษา 2551 จำนวน 40 คน พบว่าผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มควบคุม

3. สถานภาพทางครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. รายได้ของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้แตกต่างกันมีความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมพงษ์ บำรุงรส (2539 : 104) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดหาน้ำสะอาดของผู้นำสตรีในชนบท : กรณีศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า รายได้ครอบครัวต่อปีที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงในการจัดหาน้ำสะอาดของผู้นำสตรี แสดงให้เห็นว่า รายได้ไม่มีผลต่อการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้

5. ความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองมีความรู้เรื่องปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง $\bar{X} = 15.39$) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผู้ปกครองมีความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองไม่มีความรู้เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ อโณทัย อุบลสวัสดิ์ (2535) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กวัยก่อนเรียน โดยการจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง สูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มีผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0025 และเพ็ญณี แนนรท (2550 : 101) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษาสถานภาพ และความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการส่งเสริม การเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมาก โดยวุฒิการศึกษา สถานภาพผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านความรู้และพฤติกรรมในภาพรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของแมกไนท์ (Mcknight. 1987 : 526) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครู โรงเรียนอนุบาล ในการสนับสนุน การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

ความร่วมมือของผู้ปกครองและความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก กับการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้ปกครอง ผลจากการศึกษาพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุน และความร่วมมือจากผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ.05 นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการให้การ สนับสนุนช่วยเหลือ จากที่บ้านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้ของผู้ปกครองมีผลต่อการเรียนรู้และพฤติกรรมของนักเรียน

จากการศึกษาความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจและการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้าใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .094$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนโรงเรียนห้วยยอดมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เกิดขึ้นน้อย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของคุณทรงพล เจตนาวณิชย์ หัวหน้าโครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและผู้อำนวยการสถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข(2552: ออนไลน์ 25 ธันวาคม 2552) กล่าวว่า “เป้าหมายของการเรียนรู้คือ เพื่อให้เกิด เจตคติ ความรู้ และทักษะขึ้นพร้อมๆกัน แต่ส่วนที่เป็นเจตคติเกิดยาก เพราะครูจะเน้นความรู้มากส่วนกระบวนการสร้างเจตคติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ”

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กันนั้น คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** โรงเรียนห้วยยอดจะต้องปรับแผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการเขียนแผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป ยกกระดับการขับเคลื่อนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการปฏิบัติจริง ในการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังค่านิยมสู่วิถีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการใช้ กลยุทธ์ใจประสานใจ (ความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครองศิษย์เก่าและชุมชน) ซึ่งโรงเรียนจะเป็นศูนย์กลาง

2. **ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ** โรงเรียนห้วยยอดเป็นผู้ประสานงานให้แต่ละฝ่ายเข้าใจในบทบาทของตนเองในการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังค่านิยมสู่วิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ครูจะต้องปรับการเรียนเปลี่ยนวิธีสอน โดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูต้องพัฒนาฐานการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง เพื่อให้นักเรียนได้เกิดทักษะ และมีค่านิยมพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

นักเรียนแกนนำต้องเป็นแบบอย่างของเพื่อนนักเรียนในการรณรงค์ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำความรู้สู่การปฏิบัติจริงให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

โรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและชุมชน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดกิจกรรมต่างๆ ที่สนับสนุนโครงการของโรงเรียนเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างกระบวนการทัศนสู่การดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1. หลังจากโรงเรียนนำแผนใจประสานใจมาใช้ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการศึกษาถึงความร่วมมือ ระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครองศิษย์เก่าและชุมชน ในการสร้างนิสัยพอเพียงให้กับนักเรียน

3.2. โรงเรียนห้วยยอดควรมีการศึกษาค่านิยมพอเพียงของนักเรียนที่ได้รับจากการใช้แผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครั้งต่อไปด้วย

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **หลักสูตรพัฒนาผู้นำสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหาร**

สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

_____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คณะกรรมการขับเคลื่อนแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยยอด. (2548).

แผนการขับเคลื่อนการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระยะ 4 ปี โรงเรียนห้วยยอด

พ.ศ. 2548-2551. หน้า.1 – 22.

คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา. (2552). **เอกสารประกอบ**

การอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. เอกสาร

ลำดับที่ 38/ 2552. หน้า. 1 -86.

พัฒน์ สุจันจน์. (2522). **สุขศึกษา.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

พระมหาประทีป พรหมสิทธิ์. (2545). **การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรัชญา เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง.**

วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เพ็ญณี แนนท. (2550). การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ดับบลิว เว. พร็อพเพอร์ตี้.
- ทรงพล เจตนาวณิชย์. (2552). โครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. <http://Sufficiency Economy.org> [Online] 20 ธันวาคม 2552.
- ประจักษ์ นาหนองตูม. (2543). การศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ของ โรงเรียนแกนนำโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. ปรินญาณิพนธ์ ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. ขอนแก่น.
- สมพงษ์ บำรุงรส. (2539). พฤติกรรมการจัดการหาน้ำสะอาดของผู้นำสตรีในชนบท : กรณีศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปรินญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสาวลักษณ์ รอดผล. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ส31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา ปีการศึกษา 2551.
- นงลักษณ์ ไหว้พรหม. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อชาวน้ำปัญญาของบุคคล. 158.184.2/ elearning/ Psychology/ unit000.htm 203. [Online] 15 กุมภาพันธ์ 2553).
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10. พุทธศักราช 2550-2554.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม124 ตอนที่ 47 ก. น. 1 – 127.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2. ชมรมเด็ก.
- อโนทัย อุบลสวัสดิ์. (2535). ผลของกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองที่มีต่อทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, John W. (1977). **Research in Education**. 3 rd. ed. New Jersey : Prentice-Hal Inc.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.V. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement.
- Mcknight, S.R. (1987, October). **A Study of Kindergarten Teacher's Role in Support of Parent Education Parent Involvement and Its Relation to First Achievement**. Dissertation Abstracts International. 46 (4) : 826-A.